

Годишен абонамент:

За България 80 лв
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:

2 лева кв. см.

Брой 1 левъ

ОБЪДЕНЪ СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Записване на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Редактира комитетъ

Адресъ „Св. Добруджа“ — София

Отговоренъ редакторъ
Т. ХРИСТОВЪ

Д-ръ П. Вичевъ

„Кога ке бегате“...

Така питатъ колонизираниѣ цинцари добруджанското мѣстно население.

Кой да бѣга, отъ кжде да бѣга и защо да бѣга?

Тука е, казватъ цинцаритѣ, малка Македония. Тази земя е продадена на насъ.

Коя земя е продадена и кой я продава?

Това не сж измислени въпроси, а е голата — грубата действителностъ за живота въ Добруджа. Това е резултатъ на насладената отъ мирнитѣ до овори система на завоевания, насилие и денационализация, която се покровителствува отъ самото О. Н., за асимилацията на инороднитѣ малцинства. Но съ такава бруталностъ до отвращение и погнуса, никжде тѣй отъ високо не се прилага, както отъ чокойската олигархия въ Букурещъ.

„Кога ке бегате?... Тази земя е продадена на насъ“.

Едно население, което отъ вѣкове живѣе въ Добруджа, вложило е времето, енергията, труда и сжществуването на безбройни поколения, да обработва и култивира тая земя, прекарало петстотингодишно турско робство, то е било тормозено, бито и клано ала никой не му е поставялъ тѣй цинично подобни въпроси. А сега, въ ерата на нѣкаква паршива демокрация, при сжществуването на тържествено подписанитѣ договори за покровителството надъ малцинствата, съ установенъ божемъ, контролъ на едно изкуфяло О. Н., се търпи покровителствува и насърдчава едно правителство, което тѣй явно и тѣй цинично ограбва, оголва и убива инороднитѣ малцинства.

И турцитѣ дори, спремо които влашкитѣ управници, проявяваха известна снисходителностъ и тѣ ви казватъ днесъ:

— Тука вече не се живѣе. Ще бѣгаме въ Турция.

Отъ кжде може да има тая чокойска мафия тоя голѣмъ куражъ, да бравира всѣко договорно право, всѣки моралъ, всѣка човѣщина? Безсъмнено, то не би било толкова смѣло и толкова нахално, ако нѣмаше чужда подкрепа. Из-

лишно е да теоритизираме на тая тема. То е тѣй ясно, тѣй очевидно, защото се явява като логично следване на насилническата империалистична политика на голѣмитѣ европейски сили, които въ съревнованието си и взаимнитѣ борби за експансивностъ и надмошие надъ падени балкански пазари и стратегически пунктове, целятъ да запазятъ или извоюватъ едно доминирующе за себе си положение.

Следъ разпокъсването на Австроунгарската империя и създаденитѣ нови географически и политически граници въ Европа, между Англия и Франция отъ една страна и между Франция и Италия отъ друга, сжществува една борба, за такова именно надмошие въ Централна Европа и Балканитѣ. И въ тая борба, тѣ се надпреварватъ, кой повече да простре своето благоволение и покровителство надъ награбитѣ се съ чужди територии и съ десетки милиони инородни населения.

Така, тѣ, сжщитѣ се надпреварватъ още, кой по-безскрупулно да оправдае и въ пленарнитѣ дори заседания на О. Н., системата на насилия и денационализация, за да ги спечелятъ на своя страна.

Ненаситни отъ алчностъ и заразени отъ империализма на голѣмитѣ сили, тѣхнитѣ сателити Ромъния, Югославия и Гърция се проявяватъ подли и по-коварни отъ лисицата и по-жестоки отъ хиената, за да се харесатъ на своитѣ попечители. Кой имъ дава заемъ съ десетки милиарди и защо ги даватъ? Не е ли, за да развиятъ по-рационално и по-радикално сжщата система на насилие и обезправяване на народитѣ?

Не сж виновни следователно тия нещастни, подивели и оглупели овчари по балканитѣ, които Гърция и Ромъния заставятъ да продаватъ имотитѣ си, да скъсатъ съ минали традиции и родни спомени, да напуснатъ овчарството си въ Македония и да отиватъ въ богатата ханаанска земя.

О. Н. академия на утописти

„Le Petit Journal“ теоритизира върху демократизацията на О. Н. и казва, че не правителствата трѣбва да назначаватъ делегати за О. Н. това трѣбва да се прави отъ самитѣ народи, чрезъ парламентитѣ разбира се. Ала това е невъзможно заключава вестника защото тогава О. Н. шѣло да се сведе до една академия на утописти. Тогава заключението трѣбва да бжде, че днешното О. Н. е безъ всѣкакъвъ здравъ смисълъ.

Полско-Литванския конфликтъ

На границата на Полша и Литва е станалъ кървавъ инцидентъ. Иматъ убитъ войникъ и другъ раненъ. Литванскиятъ мръ председател Валдемарсъ е протестиралъ за усиленитѣ воени маневри на Полша по границата.

Съглашенската преса не се произнася по факта, а критикува Литва, че преди протестната нота е пристигна въ О. Н. тя е била дадена на пресата.

Очевидно е пристрастието къмъ Литва и симпатиитѣ къмъ Полша, защото литва не се подчинява на постояннитѣ фалшиви препоръки на О. Н. за благоразумие, когато е очевидно, че се протежира Полша.

Малкъ е литванския народъ едва 3 милиона, но героично се бори срещу цѣлия фалшъ на голѣмитѣ сили, които мацкатъ и жертватъ справедливитѣ искания на малкитѣ народи.

— Добруджа, кждето Богъ пращаль мана за мързеливитѣ и дембелитѣ.

Тѣй ги лжжатъ, тѣй ги примамватъ, тѣй развиватъ отрицателното у човѣка, защото гършитѣ и ромънитѣ гонятъ своята мръсна колонизаторска политика да сломятъ и асимилиратъ чуждитѣ инородни населения въ заграбенитѣ чужди области, насърдчавани отъ империализма на днешна Европа.

Единъ е цѣрътъ срещу цѣлата тая система — повдигане съзнанието у балканскитѣ народи, да разбератъ тѣ, че сж инструментъ и жертва на една отвратителна и унизителна за тѣхъ политика и че само въ по-скорошното имъ свестяване, разбирателство, федериране и противопоставяне на нея, тѣще заживѣятъ въ миръ и прогресъ, за своето благо и това не човѣчеството.

Америка и заемитѣ

Америка събра всичкитѣ капиталитѣ презъ и следъ войната. Изобилно тя продоволстваше въ последнитѣ години Англия и Франция. Лихвитѣ се въртѣха около 2 1/2%. Сега вървятъ къмъ 2 3/4—3%. Тия последнитѣ продоволстватъ днесъ всички европейски държави, а особено тамъ, кждето диктува политиката имъ, за да ги вплитатъ въ мрежата на голѣмитѣ свои политически комбинации. Обѣднитѣ и съ изхабени стопански инвентари и средства страни търсятъ заеми. Английскитѣ и френскитѣ банкери по внушение на своитѣ правителства подбиратъ и отпускатъ заеми по високи лихви и низки емисионни курсове. Така минималната лихва е 7%, а емисионния курсъ подъ 90. И при все това налагатъ гаранции, като турятъ ржка на важни държавни приходи главно митницитѣ.

При такива условия сж поставени днесъ на сключване заеми въ балканскитѣ страни.

Въ последно време, обаче американскитѣ банкери, сами проучватъ условията въ нуждашитѣ се страни отъ заеми и вмѣсто да даватъ възможностъ на френскитѣ и английски банкери да използватъ голѣмитѣ лихви, тѣ търсятъ сами да ги използватъ. За това мисионери на американскитѣ банкери сж плъзнали на европейския континентъ и въ близкия и краенъ изтокъ.

Премахване полигамията въ Авганистанъ

Кралъ Аманолахъ, който дълго време обикаляше европейскитѣ столици се е заелъ да модернизира страната си. Подобно на Кемалъ паша съ декретъ е забранилъ първо многоженството на държавнитѣ чиновници. Който чиновникъ посегне да вземе втора жена се уволнява веднага. По тоя начинъ се смѣтало да се създаде първоначално една психика противъ многобрачието, а следъ туй да се генезализира цѣлата страна.

Титулеско си отива

И френскитѣ вестници съобщаватъ, че излизанието на ромънския мръ на Външ. Работи Титулеско отъ кабинета е въпросъ решенъ. Той замина за Лондонъ да си получи отзователнитѣ писма, кждѣто и до сега се считаеше, акредитиранъ като ромънския пълномощенъ мръ. Замѣстникъ на Титулеско е Аржетояно сегашенъ мръ на земледѣлието.

Въпросътъ се слага сега, кога ще бжде сваленъ кабинета на Братияно, противъ системата на който се обявилъ и Титулеско.

Борбитѣ всредъ македонскитѣ среди

Писа се, че между хората на убития генералъ Протогеровъ и Иванъ Михайловъ е станало сблъскване. Имало убити и рани. Властѣта се намѣсила и турила редъ.

Сжобщава се сжщо, че В. М. Р. О. е имала конгресъ на който е избранъ новъ Ц. К. въ следния съставъ Иванъ Михайловъ, Ив Караджовъ и Страхилъ Развиговровъ.

В. „Прѣпорецъ“ правейки намекъ на схваткитѣ между дветѣ групи казва:

„Ако господата не искатъ да разбератъ, че се намиратъ въ правова държава и продължаватъ да увреждатъ интереситѣ и съ своитѣ парабели — въ България има власт, която енергически трѣбва да се намѣси и да тури веднажъ за винаги край на тия злодѣния“.

Изъ лошъ пжтъ е тръгнала организацията чието минало бѣше неизчерпаемъ резервоаръ на примѣри за всички националъ освободителни организации.

„Хемъ голъ хемъ фодуль“

Генералъ Нобиле, подобно на Донъ Кихота подири слава въ борба съ ледоветѣ. Счупи не своята но г л а в и т ѣ на нѣколцина полжгани отъ него учени, авиатори и авантюристи. Когато спасители се явиха, прѣвъ преди всички други, той избърза да се спасява. Никога единъ водителъ това не прави. Първо хората които води и за които той носи цѣлата отговорностъ ще спаси, та тогава себе си. Той си счупи крака ала прѣвъ подири спасение и остави другаритѣ си. За това и възмушението въ цѣлия свѣтъ е голѣмо срещу тоя надмененъ генералъ. Яви се руския ледоразбивачъ „Красинъ“ въ помощъ и спаси изоставенитѣ отъ Нобиле хора. Цѣлъ свѣтъ включително и Мусолини благодарятъ. Срѣщатъ се параходитѣ „Чита де Милано“ и „Красинъ“. Капитана на първия дава банкетъ на спасителитѣ отъ Красинъ на борда си. Генералъ Нобиле не приелъ да присѣства. Туй се казва „хемъ голъ, хемъ фодуль“.

Малцинствата въ Горния Адиджъ

Новата Виенска преса пише, че 318 нѣмски свещеници въ Горния Адиджъ сж адресирали една петиция до Папата съ която искатъ оторизация да се молятъ въ църквитѣ на нѣмски езикъ. Тѣ искатъ сжщо да имъ се изпрати единъ анкетворъ, отъ неутралнитѣ страни да анкетира положението

Процесът на Елзаскитъ автономисти

Ръчките на Тома и Бертонъ. — Нѣма комплотъ, нѣма германски пари. — Елзасъ да се пази отъ чужди нашествия и отъ брутална асимилация. — Прокурора осмѣнъ. Последната реплика. — Бердикта и присъдата. — Комуниста Бертонъ носенъ на ръце отъ свещеници

X

Слѣдъ защитниците Палмиери и Файетъ отъ Бретанъ, които сж работили ведно съ Шалъ за защитата на етническитъ и езикови права на бретанскитъ и елзаски малцинства и сж образували съ него националенъ комитетъ, дава се думата на адвоката

Тома

отъ Стразбургъ. Той започна така:

„Обвиняемитъ комплотира ха ли срѣщу държавата? Съ пълно съзнание вие, господа заседатели, ше отговорите не. Този отговоръ ше ви освободи да отговаряте на останалитъ шестнадесетъ въпроса. Но защо вие ше отговорите — не? Защото никакво доказателство не ви се даде. Прокурорътъ ви говори теоритически за комплотъ. Вие ше си спомните, че доказателства той нѣмаше, що се отнася до сжществени тѣ елементи отъ юридическа гледна точка. Говори ви той за взета резолюция, за събаряне на управлението, за възржаване гражданството едно срѣщу друго. А между това тия хора

не го криятъ.

че се борятъ за автономия — въпросъ който се разисква и може да се разисква въ събаряния. И вие можете, безъ да бждете престъпници, да се обявите за партизанинъ на сжщата идея. Не бѣше ли днешниятъ М-ръ председателъ Поанкаре, който подържаше, че по сжществуващото право, да бждешъ автономистъ, не е престъпление? Останалитъ прѣстѣпления които се приписватъ сж аксесоарни.

„Шутцурупе“ (нападателнитъ групи) — нѣма никакво доказателство за тѣхното сжществуване. Легенди!

Е да, ако вие сте били въоръжени и ако вие сте били автономисти, веднага щѣше да бжде съзрѣна германската ржка, нейнитъ пари.

Не забравяйте, че преди войната, Елзасъ принадлежеше на едно федерално правителство и че тенденцията тогава бѣше къмъ крайна централизация, срѣщу която елзасци се борѣха. И Франция трѣбва да разбере партикуларния характеръ на елзаскитъ борби. Ето ви вамъ цѣлия комплотъ: пари, стотици хиляди швейцарски франка, заемъ на дво „Ервиния“ отъ Вилди, и много още легенди, една отъ друга по съмнителни и съ

тенденция да се компромитиратъ

тия хора. А между това г-нъ Вилди е богатъ човѣкъ съ голѣми финансови връзки въ Нью Йоркъ, адвокатъ на френската държава въ Швейцария, и участвува въ много финансови организации. И твърде естествено се явява неговия заемъ на дво „Ервиния“ отъ 100,000 фр. Самъ Вилди телеграфически протестира срѣщу тенденциознитъ съмнения хвърлени върху това негово участие. Очевидно е, че всичкитъ обвинения на прокурора, които служиха за основа на най-голѣмото — комплота, падатъ сами по себе си. Щомъ тѣ падатъ, остава въ въздуха да виси и самъ комплота съ про-

курора ведно. Ето защо вие, господа заседатели, ше отговорите на всички поставени въпроси отрицателно, съ което ше дадете едно удовлетворение на оскърбената обществена съвестъ въ Елзасъ и Лотарингия.

Взема думата Андре Бертонъ адвокатъ отъ Парижкото баро. За него специално сж дошли много слушатели:

„Прѣди да говоря, за подсждимитъ, казва Бертонъ, съ които станаме почти приятели, азъ желяехъ да бжда обезпеченъ, че въпросъ

за чужди пари

тукъ нѣма, и че никой отъ подсждимитъ не е билъ нито прямо нито ксвенно игра на германския империализъмъ. Следъ като тая сигурностъ ми се даде, азъ приехъ защитата и то обща за всички подсждими, защото азъ принадлежа на комунистическата партия, която се бори срѣщу империализма и всѣкога взема защитата на свободата.

Въ този процесъ каквоние виждаме? — Трагически парадокси. Ние ше видиме, че тукъ въ тоя процесъ се развѣнчаватъ френската администрация и елзаския народъ; — този народъ, който е станалъ противоправителственъ въ една пропорция 70% и който вчера избра за депутати, изразявайки едно протестно чувство, въ лицето на двама отъ подсждимитъ Д-ръ Риклинъ и Росе. Следвайки вашата система на разсждения и вацитъ сърдца, азъ ше се помъча да намѣря необходимия куражъ, за да ви доведе до едно разведряване на атмосферата, за да ви убедя, че едно осъждане на тия хора ше завърши до пълно развѣнчаване.

Елзасъ е по сърдце французски, ала по езикъ той е германски.

Преминавайки историята, тая областъ е била поле на

неприятелски нашествия и опустошения.

Следъ 1871 год. въ Елзасъ се наложиха тежки и жестоки закони. Още тогава група мислители бленуваха за единъ свободенъ и независимъ Елзасъ — единъ залогъ за мира между два голѣми народа. Елзасъ бѣше заставенъ да се подчини предъ неоправимото. Ето и голѣмата война. Отъ двѣтѣ страни всѣки изпълни своя дългъ. Да забравиме тия тжжни и болни времена и да разчитаме на вѣрата, за сѣрдечното сближение на тия два народа. Трѣбва да излезне психозата на войната. Трѣбва най-после френската администрация да извърши работи, които да ни сочатъ мира. Тая администрация обаче извърши редица престѣпления. Сжществува цѣла парламентарна анкета върху нейнитъ дѣла въ Елзасъ. Е, добре, тая анкетна комисиия изнесе, благодарение на некомпетентността, невежеството и разточителството, за да не кажа повече, на известни държавничиници въ Елзасъ, разпиляването на държавнитъ срдѣства е било толкова голѣмо, че

отъ 8 милиарда приходи въ хазната сж влѣзли само 180 милиона frs. Ето защо елзасци се борятъ. Тѣ плащатъ много по голѣми данѣци отъ

колкото другитъ граждани на Франция.

Това което Франция трѣбваше да направи, то е да запазеше за Елзасъ автономизма, най-много поне тая който сжществуваше при германския режимъ. Какво стана обаче? Всичко се направи за да се ограничатъ правата и свободитъ на Елзасци: забраниха се вестницитъ, които излизаха на немски езикъ, т. е. на майчиния езикъ за елзасци; лоши отношения на администрацията — малтретиране, арести и пр. Това всичко доведе населението до болезнено състояние.

И лѣкуването на тая болезненостъ намѣри изразъ въ акцията на тия хора, които ви увѣряватъ, че нѣматъ никакви връзки съ Германия въ борбата си за автономията на тия области.

Но какво властта противопостави на тоя автономизъмъ? — Всичко противно на волята и желанията на елзасци. Тя противопостави систематически мѣрки за една пълна и

брутална асимилация,

раздѣляне на църквата отъ държавата, трансформирането на училищата и забрана на двойното наречие. Тая асимилация бѣше сжщо тѣй луда, каквато бѣше следъ примирението съ декларацията, че Елзасъ ше се подчини веднага на всички френски закони.

Автономизмътъ, за който се борятъ тия хора — подсждимитъ, не е само необходимъ за щастието на Елзасъ, но той е необходимъ особено много за европейския миръ. Не бива да забравяме, че мира е нестабиленъ и че много грижи и отъ самото гражданство сж потрѣбни за да се осигури животата на младото дърво на Локarno. Ако е вѣрно, както последнитъ избори го потвърдиха, че Германия се отказва по въпроса за Елзасъ и Лотарингия, трѣбва да внимаваме това да не се възобнови, както се заявява и отъ подсждимитъ, задъ които стоятъ хиляди други елзасци, че тѣ работятъ и ше работятъ не за възвръщането на Елзасъ и Лотарингия къмъ Германия, а тѣ желятъ тѣхното

малко отечество

да стане етапа, връзката между двата народа. Тѣ още желятъ, тѣ се стремятъ да бждатъ майсторитъ, които ше изградятъ примирението, което се налага и отъ тамъ тѣ ше станатъ велики въ историята. Ала противно на тая чиста и полезна дейностъ на подсждимитъ, прокурора имъ приписва комплотъ И той го търси първо въ тѣхната литературна пропаганда, въ тѣхната артистична или музикална дейностъ приписвана на нѣкои отъ подсждимитъ, като че ли латинската култура не може же да направи нищо, за да се бори срещу германската.

Но какъвъ комплотъ е всичко това? Кжде сж неговитъ сжществени елементи които го образуватъ? Кжде сж доказателствата на г. прокурора? Нѣма ни поменъ отъ тѣхъ. Самъ прокурора въ своята плеодоария ни занимава тукъ съ понятието за патриотизма на французина, и искаше да го наложи надъ патриотизма на

елзасци и като че ли надъ цѣлия свѣтъ. Тамъ е най-

великото заблуждение,

което носи въ себе си залогбитъ на всички конфликти въ страната и въ Елзасъ.

Що се отнася до въпроса за паритъ, до заема на дво „Ервиния“, установи се, че този заемъ има легално начало и нѣма нищо общо съ Германия. Но имало военна организация, която имала свой щабъ, поделения, въоръжения и пр. А г. прокурора й приписа и фантастични обвинения — за нападения, за нѣкакви сигнали и т. н.

Да, имало е организация за протекция. Това подсждимитъ не го отричатъ. Но какъ искате вие — роялисти, фашисти и всички други да иматъ подобни групи и при това въоръжени, да нападатъ събарията на автономиститъ, да ги биятъ и убиватъ, полицията да присѣтствува и спокойно да гледа, едва ли не, да ги протектира, а тѣ, автономиститъ, да нѣматъ право дори да се събиратъ и защитятъ, да се отбраняватъ съ бастуни! Защо за другитъ въ Франция да бжде позволено, а за елзасци сжщото да е забранено? Не ви ли се вижда всичко това

унизително за културата

на Франция? Изглежда, че прокурора не се срамува. Той отива напредъ за да подържа и комплотъ, който фактически не сжществува, а сжществува въ неговото въображение!

Но кои сж Д-ръ Риклинъ и професоръ Росе? Това сж два стълба на идеята за автнмизма още отъ германско време. Тогава тѣ сж се борили за придобиване еднакви права за Елзасъ и Лотарингия наравно съ останалитъ държави, които влизатъ въ германската конфедерация. И тѣ сж постигнали известни резултати. Съ съзнанието да станатъ примирително звено между Германия и Франция, тѣ сж участвували въ международнитъ конференции, кждето съ Жореса сж работили да премахнатъ голѣмитъ спорове, които подхранваха войната. И тѣ искаха да я предупредятъ, да я избѣгнатъ

за благо на народитъ,

като работѣха предъ германското обществено мнение, въ Райхстага и предъ Кайзеръ Вилхелма за автономията на Елзасъ. Тѣ бѣха честни и последователни и днесъ си останали сжщи, за да прекосятъ желанията на империалиститъ за завоевания и да обрнатъ наново роднитъ имъ огнища въ пепелища.

Въ Германия, тая юнкерска страна, страна на бруталната централизация, не ги обвиниха въ комплотъ и не ги сждиха, както това прави днесъ републиканска Франция. Но позора, който носи тоя процесъ нѣма да понесе г. прокурора, нито правителството предъ свѣтовното обществено мнение, а Франция, че въ нея

свободитъ на гражданитъ

се отнематъ и тѣпчатъ подъ най-различна форма.

Вие господа сждебни заседатели, нѣма да позволите петното да понесе Франция и френския народъ. Вие ше отговоритъ на поставенитъ въ-

проси отрицателно въ името на правдата и справедливостта, за тържеството на които френския народъ продължава да води борба. Повелителенъ вашъ дългъ е да оправдаете и пустнете подсждимитъ на свобода, което ше бжде едно удовлетворение на възмутената човѣшка съвестъ.

Нервиранъ прокурорътъ става и заявява:

— Ако вие, господа сждебни заседатели, освободитъ подсждимитъ, въ такъвъ случай Д-ръ Риклинъ, Шалъ, Фашхауеръ Росе ше останатъ господари въ Елзасъ.

— Да, отговаря адвоката Жягле, ако вие ги оправдаете ше получите благословията на хиляди елзаски деца, ако ли ги осжаитъ — тѣхното проклятие.

Председателътъ обявява сждебното дирене за приключено и прочита седемнадесетъ въпроса, на които сждебнитъ заседатели трѣбва да отговорятъ. Заседателитъ се оттеглятъ.

Настава една мжчителна и твърде нервозна атмосфера въ залата. Публиката вжтре и вѣнъ отъ залата е повече отъ всѣки други пжтъ. Следъ единъ часъ заседателитъ се връщатъ и даватъ отговоритъ си:

— Да, има комплотъ, но нѣма начало за изпълнение. За Д-ръ Риклинъ, Шалъ, Фашхауеръ и Росе и „не“ по всички останали въпроси и за всички други подсждими.

Защитникътъ Фаеътъ заявява: Азъ моля цѣлия Елзасъ да не осжда Франция за тоя

пристрастенъ вердиктъ

произнесенъ отъ 12 елзасци. Следъ тия думи Фаеътъ и останалитъ адвокати се хвърлятъ въ прегръдки съ подсждимитъ въ срединѣ възклиания и сълзи. Публиката и тя се заразява. Настава голѣмо движение. Джандармитъ не могатъ да въдворятъ редъ. Оправданитъ се изреждатъ предъ „бащата“ Д-ръ Риклинъ и го целуватъ въ срединѣ възгласа: „Да живѣе Елзасъ!“ и съ възмушение за проявената несправедливостъ спрѣмо него.

Жандармитъ нанесоха нѣколко удари на възмутенитъ граждани. На това залата гърми съ викове:

— Да живѣе Елзасъ! Да живѣе Д-ръ Риклинъ!

Като отговоръ, чуватъ се гласове: „Да живѣе Франция!“

Сждѣтъ се отегля да приготви присъдата. Жандармитъ се мжчатъ да въдворятъ реда. Нанасятъ побой. Частъ отъ публиката излиза. Вѣнъ множество народъ задрѣстилъ улицитъ и пѣе Елзаския химнъ:

„О, Стразбургъ, О Стразбургъ О, Стразбургъ градъ вълшебенъ и пр.“

Сждѣтъ се връща и председателя чете присъдата, съ която се осждатъ Д-ръ Риклинъ, Шалъ Фашхауеръ и Росе на една год: затворъ и 5 год. изпѣждане вѣнъ отъ границитъ на страната.

Тѣлпата изнася адвоката Бертонъ на ржцѣ, между които и свещеници и го носятъ презъ улицитъ. Вѣнъ народа пѣйки, акламира адвокатитъ и ги изпраща до хотела имъ. Джандармерията се мжчи да разпърсне маситъ. Две пожарникарски помпи сътрудничатъ на полицията.

„Ето, казва кореспондента

Нови цинцарски

колониисти в Добруджа

Колонизацията на Добруджа слъдва политически курсъ на ромънското правителство за денационализацията на Добруджа. Нови 583 цинцари сж пристигнали от Македония въ Кюстенджа и според в. „Диминяца“ ще бждат настанени въ четверожгълника.

Защо тия хора се мъкнат въобщо и главно пръзз тоя работен сезонъ? Тамъ въ Македония ликвидиратъ сж имотитъ имъ и ги водятъ пръзз това врѣме, когато трѣбва да работятъ и произвеждатъ.

Отъ кждѣ тия хора ще се изхранватъ? Очевидно водятъ ги сега пръзз сезона на хармана и имъ сочатъ хамбаритъ, жилищата, добитъка и цѣли стопанства на добруджанското население — да грабятъ и да изнасилватъ правата имъ. Така се създава и засилва конфликта съ мѣстното население и довежда до единични и масови убийства отъ рода на Кочина, Малка Кайнарджа, Кючукъ Акбунаръ, Старо Село и др.

А българското и ромънско правителства сладко си гугукатъ за сближение и приятелство канервани отъ всевъзможнитъ лиги и д-ва за миръ чрезъ О. Н.

Нещастни балкански народи.

Русия на петролната конференция

Пръзз Лондонъ съобщаватъ отъ Москва на вѣстниците, че върховния съветъ за национална икономия при съветитъ е рѣшилъ щото Русия да участва на международното изложение на петрола въ Америка пръзз септемврий т. г.

на в. „Le Temps“, мжчителния край. Всички говорятъ за успокоение. Да го пожелаеме, ала азъ никакъ не го вървамъ“.

Въ следния брой ще предаде преценката на цѣлата западна преса.

Д-ръ П. Вичевъ

Изъ страната на сълзитѣ

Всички грабятъ селското население. Голѣмитъ лихви. Денационализацията слѣдва. Граждански блокъ

Положението на добруджанското население, особено на българския и турски елементъ отъ день на день става все по-лошо и по-лошо. Селското население се третира като роби. То е подложено на изнудване по всевъзможни начини. Сега е харанъ. Плъзнали сж банкери, адвокати, мисити, шефове, бирници, жандарми, цинцари и пр и всички искатъ, и взематъ отъ реколтата му. Увървамъ ви, че такова пландешко обирание отъ властници и разни паразити подържани отъ властта, надали се върши и въ най-дивитъ страни по свѣта.

Беззащитно е това население. То е изоставено и отъ призивитъ ужъ негови защитници. То дори се обира и оголва и отъ тѣхъ. Не бива да се скриватъ и тия позорни факти.

Въ Силистра има много банки. Една отъ тѣхъ е „Банка Дунаряна“ на Камарашеско. Въ нея влизатъ като управители и нѣколко видни българи: Ст. Пенковъ, Д. Коджабашевъ, Илия Божановъ и др. Адвокатъ и сж Марко Илиевъ, Юр. Стефановъ.

Инсцениратъ се извѣстни съобщения. И почватъ да

гонятъ болшевики

на всѣка крачка. Ромънцитъ това и търсятъ. Арестуватъ цѣли села. Разкарватъ и биятъ селянитъ изъ участъцитъ. Искатъ рушвети споредъ кебахта. Селянитъ даватъ мило и драго, за да се отърватъ. Но властта не се насища съ малко. Искатъ шефове, искатъ джандари, искатъ инспектори, искатъ адвокати — къраво и сакато иска. Но отъ кжде? „Банка Дунаряна“ съ голѣмитъ „благодѣтели“ се явява на помощъ.

Подписва чичо полици за хиляди леи само отъ затвора да излѣзе, отъ бой да се отърве, кожата да си спаси. Подписва чичо. Той не пита и не мисли.

Четиридесетъ на сто

лихва му взематъ и „благодѣтане“ пакъ му правятъ. Чичо

благодари и рѣдъ имъ цѣлува. Настъпва падежа. Чичо раздалъ всичко за рушвети. За прѣхрана не му остава. Подновява чичо полицитъ, 40% лихви се капитализиратъ. За двѣ години майката става два пжти голѣма.

Цѣли села, като Кьосе Айдънъ, Малка Кайнарджа, Кайрякъ и пр., сж заложени на „Банка Дунаряна“. Натискатъ чорбаджиитъ секвестра да се вдигне и сайбия на имотитъ на тия нещастници тѣ да станатъ. Тѣй се помага на денационализацията. Има ли

кой да обуздае

ненаситния апетитъ на тия благодѣтели — чорбаджиитъ? Нѣма, нѣма и нѣма!..

Събиратъ се българи и турци да правятъ граждански блокъ, да защищаватъ своитъ интереси и тия на селскитъ маси. Голѣмитъ български чорбаджиитъ отъ „Банка Дунаряна“ рѣмжатъ, зашто и какъ тѣй безъ тѣхъ, когато тѣ сж богопомазанитъ, прѣдопрѣдлени тѣ. Разбира се и голѣмия български „приятел“ Пучеря веднага знае всичко. Срѣща единъ отъ инициаторитъ и подигравателно го пита:

— Какво искате да правите, българска партия ли?

Както виждате той знае всичко. Не могатъ безъ него да дишатъ извѣстни лица тука. Тежко на селянията. За това той възмутенъ се организира срѣшу бандити отъ вжтре и отъ вънъ. *Велиорманлиевъ*

200,000 англичани готови за емигриране

Въ Англия има голѣма безработица. Специална комисия е била натоварена да анкетира безработнитъ. Комисията е констатирала, че около 200,000 работници не могатъ да бждатъ пласирани въ заематитъ до сега отъ тѣхъ мѣста въ индустрията. Тя предлага тия работници да бждатъ изпратени на работа съ семействата имъ въ английскитъ колонии. За тѣхното обаче изпращане и врѣмето до настаняването имъ на работа, комисията препорѣчва, щото правителството да понесе всичкитъ разходи.

Мирътъ застрашенъ

По поводъ голѣмитъ музикални тържества станали въ Виена на които сж присъствували надъ 150,000 нѣмци отъ Австрия и Германия и на които сж държани множество рѣчи между които и отъ прѣдседателя на Райстага Льобе, цѣлата съглашенската преса включително и тая на малката антанта, надаватъ викъ противъ държанитъ тенденциозни рѣчи за присъединението на Австрия къмъ Германия.

Всички въ унисонъ констатиратъ, че мира се заплашвалъ и че прѣдупредителни мѣрки трѣбва да се взематъ. Le Temps инжектира пресата на малката Антанта, която осжда и заплашва евентуалния актъ за това присъединение. Италианската преса пѣкъ отбѣлѣзва, че допуснато веднажъ присъединението, не изключва то да обхване и Чехославия.

Тревогата е голѣма.

На всичко това прѣдседателтъ на германския Райстагъ отговаря:

— Да, съ Аншлуса мира се заплашвалъ! А съ угнетението на милиони национални малцинства, гонени, обезправявани и лишени отъ правото да се самопрѣдлѣятъ и свободно да разполагатъ съ себе си не се ли застрашава тоя миръ?

Разбира се, не само че се застрашава, но явно се вижда какъ пуши заредената бомба готова да избухне всѣки моментъ. Върху това обаче съглашенцитъ не мислятъ.

Изборната борба въ Америка

Deily Telegraph съобщава, че се очаква въ прѣдстоящитъ избори за прѣдседателъ на Съединенитъ Щати женитъ да изиграятъ най-голѣмата роля. И двѣтѣ страни се стремятъ да ги спечелятъ. Отъ 58 милиона избиратели 28,500,000 сж жени т. е. 49%. Борбата е много ожесточена, нѣкои жени на горната частъ отъ гърба на джолтетото си иматъ изобразенъ образа на Ховергъ републиканския кандидатъ. Вѣрва се, че всѣка една отъ партиитъ ще похарчатъ по 1 мил. англ. лири, независимо отъ разходитъ на друг. организации.

Оплакване на добруджанскитъ евреи

Група добруджански евреи преследвани и гонени отъ ромънцитъ, заради услуги на българскитъ войски презъ врѣме на войната по поводъ последната ни уводна статия „Празника на добруджанци“ ни пишатъ:

„Господинъ редакторе, хубаво пишете, но криво го вършите. Така напр. на добруджанскитъ българи дадоха мѣста и материали за постройка на кжши. На добруджанскитъ евреи не дадоха. На тѣхъ казахъ, че тѣ нѣматъ право. Зашто? Ние мислиме, че и ние добруджанскитъ евреи сме пострадали и страдаме отъ ромънскитъ чокои, и ние сме преследвани, като добруджанскитъ българи, и ние сме оставили всички имоти и тука сме бѣжанци. За това и ние имаме право на мѣста на материали, за да си построиме кжщички, да прибереме дѣцата си. Утрѣ пакъ ще имате нужда отъ добруджанскитъ евреи. Ние мислиме, че всички добруджанци трѣбва да се съединиме наедно, да напредва нашата добруджанска организация — единъ за всички и всички за единъ.

Отъ група добруджански евреи.“

Съ най-голѣмо удоволствие даваме мѣсто на справедливитъ намеци на групата добруджански евреи. Тѣ иматъ пълно право на еднакво третиране като бѣжанци, защото и тѣ сж жертва на войната, защото и тѣ сж най-много преследвани и тероризирани отъ влашкитъ сатрапи, защото и върху тѣхъ както върху българитъ редовно се организиратъ погроми, защото най-сетне презъ войната тѣзи добруджански евреи бѣха въ пълна услуга на българскитъ войски. Актъ на човѣщина и справедливостъ ще бжде, ако и тѣ бждатъ приравнени на равно съ другитъ бѣжанци, като бждатъ подпомогнати отъ държавата.

Четете и разпространявайте в. „Свободна Добруджа“.

Черната сѣнка

Ще я освобождаваме вече

(Намѣрено писмо)

И тѣй, бай Ангеле, да си продължа приказката. Бѣхъ ти заказвалъ, че тѣй както сте я закарали да слушате, какво казали-рекли хората, нѣма влѣзе въ работа. Или ще я освобождавате или нѣма я освобождавате! Какво й то такова понѣкога току кажете — хайде вече ще я освобождаваме и азъ зарѣзвамъ работата, събирамъ багажа и дѣцата и хай по близо до назиса. Тѣй ми идеше, да не ви дочакамъ, а да тегля направо за Тутракана. Ама нали после ще ми се разсърдишъ, че съмъ много избързалъ, пѣкъ нашитъ тутраканци ще ме питатъ кжде съмъ тръгналъ безъ тебе, та рекохъ си, чакъй баремъ тука да се слушахме, все тѣй айкарж да не вървиме.

Добре ама, тука като пристигнахъ казаха ми, че сте възгечисали за сега да я освобождавате. Язъкъ ми за разноскитъ, гдѣто правихъ на горѣ-надолѣ. Едно шупе ми остана, какъ тѣй, Бай Ангелъ, мене да излже, не да излже, ами тѣй, криво да си й

направиль смѣтката. И тѣй като ходехъ насамъ натамъ, да разбера, подочухъ нѣщо, че май работата не била добре изпечена. Имало пакъ нѣкакви пречки. Ония тамъ, гдѣто наново сж вирнали носъ, между насъ казано, нѣкакъвъ карезъ имало на тебе и хората ти, та не ви пуцали да я освобождавате още. Че какво искатъ тия хора, бе Бай Ангеле? За кога ще чакаме още?.. До кога лудитъ се наиграятъ ли? Не бива така! Свободата иска жертви, Бай Ангеле!.. Жертви иска!..

Преди две години бѣхме тръгнали да я освобождаваме, ама тия сжщитъ нехранимайковци, пакъ ни сбъркаха работата. Тамамъ бѣхме я понаредили малко — събрахме си провизии, посъбрахме коджа коне, пийниръ шекерецъ, — нали разправятъ, че на дългъ пжтъ, като тръгнешъ шекеръ да ядешъ, понаправихме си калпаци, взехме и калъпитъ била, та да си доправиме още, ако ни дотрѣбватъ и... тамамъ да се снабдиме съ нѣкоя и друга пара, — ти знаешъ, че

безъ пари за свобода не се отива, и не щѣшъ ли ти и ония тамъ сжщитъ, ни объркаха плановѣтъ.

Ти като знаеше тая работа, зашто сега не сте я опекли по добръ? За орѣхи ли отивате? Не мой тѣй Бай Ангеле! Тѣй не става тая!..

Седя и си мисля и тѣй катъ си мисля, дойде ми нѣщо на ума. Позамислихъ се още веднажъ и намислихъ. Събрахме се група, тѣй отъ по-върнитъ хора, и си поприказвахме. Азъ рекохъ и тѣ рекоха. Всички на единъ акълъ излѣзохме, като че ли сме си плювали въ устата. Че ще я освободиме, ще я освободиме. По туй се разбрахме, ама между насъ, Бай Ангеле, да остане. Ти си като насъ човѣкъ, все за на рода мислиме и знаешъ какво нѣщо е тайната. До като не ги изтребиме ония тамъ, нѣма можеме да я освободиме. Ти какъ мислишъ, а?..

Свободата, Бай Ангеле, иска жертви... Жертви иска!.. Не може все тѣй, да я караме. Веднажъ ни попречиха, дважъ ни попречиха... Е, стига дѣ!.. За кога още ще чакаме?.. Избихме коджа, но пусто вѣдятъ се като зайци.

Трѣбва отъ коренъ да ги изчистиме чувашъ ли, отъ цѣлото имъ семселе поменъ да

не остане, та тѣй да мирясаме! Иначе тая работа нѣма да я бжде. Пѣкъ ние заляваме все ужъ отъ главата, па тѣ пусто много глави, като на деветоглавия змей. Ти какво ще речешъ на туй отъ горѣ?

Ето на, Пучеря и той завалията съ капитанъ Попеско отъ кога се мжчатъ горкитъ и тѣ да ни помогнатъ, ама все не помага. До като не запретнеме и ние ржкави тѣй по сааламъ, тая нѣма стане! Ти май по едно време бѣше на другъ акълъ, ама видѣ ли какъ влѣзе и ти въ правия пжтъ тѣй, тѣй, Бай Ангеле, всички които искрено мислятъ да я освобождаватъ, все тѣй думатъ, като насъ. Позакъснѣхме малко туй лѣто, ама права си е приказката, нищо не е кѣсно и колкото по кѣсно толкова по добръ.

Та ти думамъ, Бай Ангеле, вижте тамъ, какво ще правите, ще струвате, но постъкмете нѣкои и други документи за освобождаванието, ама тѣй гледайте по майсторски да ги направите, не като онзи комунистъ Владовъ, гдѣто ни изложи, че само въ затвора не ни откара. Ами да благодариме, че още сж останали хора-патриоти. Иначе всички бѣхме си отишли, ей тѣй за едната хубостъ. Та думата ми е, тѣй като пишете докумен-

титъ гледайте, какъ и какъ, конспиратори да ги изкарате, ама непременно конспиратори, Бай Ангеле, защото туй много се харесва на голѣмцитъ по нашия край. А пѣкъ послѣ, като удариме единъ юрушъ, ние оттука и капитанъ Попеско отатъкъ, та да видишъ ти, какъ и джинса имъ ще изчистиме. Ние тука нѣщо вече сме понаредили, само вие тамъ хубаво да си отваряте очитъ и сааламъ да я вързвате, че барашмалъка ни да не отиде напраздно. Пѣкъ за сѣтне не му берете гаалето. Да видишъ какъ лесно тогава се освобождава тая!..

Забравихъ да ти кажа, — да пазите хубаво склада. Той наистина и за васъ тамъ ще трѣбва, ама и за тука помислювайте. Да не направите тѣй, че нищо да не разбереме както отъ петстотинтѣхъ хиляди? Гледайте вази си, ама и за тука забравайте. Нали сме побратими, трѣбва и да се поприглеждаме. Ще я освобождаваме я!..

Стиска ти ржката отъ най-голѣмитъ дълбочини на душата и сърдцето си, Бай Ангеле, както за никого другого, и чака скжпия ти отговоръ твой върень отъ рождението и до гробъ.

Пълчивото Соколке.

